

Силабус освітнього компонента Програма навчальної дисципліни

ВСТУП ДО ФАХУ. ОЗНАЙОМЧА ПРАКТИКА

Шифр та назва спеціальності
263 -Цивільна безпека

Освітня програма
Охорона праці

Рівень освіти
Бакалавр

Семестр
1

Інститут
ННІ Механічної інженерії і транспорту

Кафедра
Безпека праці та навколишнього
середовища (144)

Тип дисципліни
Спеціальна (фахова), обов'язкова

Мова викладання
Українська, англійська

Викладачі, розробники

Прізвище Ім'я По батькові

Березуцький Вячеслав Володимирович

Viacheslav.Berezutskyi@kpi.edu.ua

Доктор технічних наук, професор, професор кафедри
«Безпека праці та навколишнього середовища» НТУ «ХПІ»

Стаж педагогічної роботи у вузах 36 років. Працює в
Національному технічному університеті «Харківський
політехнічний інститут» - 43 роки. Має більше 300
публікацій. Прийняв участь у публікації 8 монографій (7
закордонних та одна із цитуванням у Scopus). У співавторстві
розробив та надрукував 8 підручників та навчальних
посібників із грифом НТУ «ХПІ». Підготував 6 кандидатів наук
та 5-х магістрів.

[Детальніше про викладача на сайті кафедри -
http://sites.kpi.kharkov.ua/SafetyOfLiving/](http://sites.kpi.kharkov.ua/SafetyOfLiving/)

Загальна інформація

Анотація

Курс охоплює всі аспекти підготовки фахівця за фахом 263- спеціальності цивільна безпека та освітньої програми Охорона праці. Під час його вивчення студенти дізнаються, як підготуватися до занять в університеті, організацію процесу навчання, майбутні вимоги до фахівця з відповідного напрямку підготовки, особливості праці у відділах та підрозділах з охорони праці та споріднених з нею. Ознайомлюються із ст

ратегію нового підходу щодо вирішення проблем безпеки та здоров'я працівників у світі.

Мета та цілі дисципліни

Забезпечити майбутніх фахівців з охорони праці теоретичними знаннями, необхідними для визначення призначення обраної спеціальності та завдань, щодо вирішення питань створення безпечних і нешкідливих умов праці, проектуванню безпечної техніки та технологічних процесів з урахуванням вимог щодо безпеки праці та менеджменту охорони праці.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль - залік

Компетентності

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК-1. Усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ цивільного захисту, охорони праці; дотримання основних принципів здійснення цивільного захисту та державної політики з питань охорони праці..

Результати навчання

РН-1. Аналізувати питання історії, факти, проблеми та тенденції розвитку культури України в їх діалектичному взаємозв'язку;

РН-2. Володіти культурою мислення, технологією освоєння соціального досвіду на рівні, необхідному для професійної діяльності;

РН-3. Аналізувати суспільні явища й процеси на рівні, необхідному для професійної діяльності, знати нормативно-правові засади забезпечення цивільного захисту, охорони праці, питання нормативного регулювання забезпечення заходів у сфері цивільного захисту та техногенної безпеки об'єктів і територій.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 90 год. (3 кредити ECTS): лекції – 16 год., практичні роботи – 16 год., самостійна робота – 58 годин.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з наступних дисциплін: «Загальна фізика», «Вища математика», «Основи інженерної підготовки»..

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проводяться інтерактивно з використанням мультимедійних технологій. На практичних заняттях використовується проектний підхід до навчання, ігрові методи, акцентується увага на застосуванні інформаційних технологій в охороні праці Навчальні матеріали. доступні студентам через OneNote Class Notebook.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Змістовий модуль № 1

Основні етапи розвитку науки про захист людини від шкідливого та небезпечного впливу техногенного виробничого середовища

Вступ. Місце та завдання студента у загальній системі навчання в університеті. Організація процесу навчання та правильний розподіл часу. Лекції, практичні заняття, курсові проекти, бакалаврські та дипломні роботи.

Тема 1. Суспільство та розвиток суспільних виробничих відносин.

Історія розвитку питань безпеки праці та знарядь. Відомі вчені – Арістотель, Гіппократ, Парацельс, Агрікола, Ломоносов М.В., Рамаццині, І.М.Сеченов, Ф.Ф.Ерісмана, А.А.Скочинський, Н.Н. Семенов, А.А. Пресс, та інші. Наукові роботи першого ректора НТУ «ХПІ» - проф. В.Л. Кирпичова.

Роль профспілок у вирішенні питань охорони праці. Міжнародна організація з охорони праці (МОП). Охорона праці за радянських часів та у сучасної України.

Тема 2. Концепція формування цілісної системи знань з питань охорони праці. Навчання людини охороні праці та життя – основна концепція державної політики. Організація навчання та перевірки знань з питань охорони праці. Інструктажі з охорони праці. Стажування, дублювання і допуск до роботи.

Змістовий модуль № 2 Сучасний стан охорони праці

Тема 3. Стан охорони праці в Україні. Види подій. Соціальна політика держави, керівництва підприємств. Причини нещасних випадків.

Тема 4. Засади державної політики в Україні із питань охорони праці. Закон України «Про охорону праці».

Тема 5. Основні принципи організації охорони праці. Умови при яких відбувається організація охорони праці. Організація менеджменту з охорони праці на підприємстві.

Тема 6. Базові основи законодавства з охорони праці та створення безпечних для працівників умов праці. Закони, нормативні акти, постанови, накази, приписи із охорони праці. Міжнародні стандарти, акти та нормативи з охорони праці.

Змістовий модуль № 3 Концепція сталого розвитку суспільства та охорона праці

Тема 7. Міжнародні та державна концепції сталого розвитку суспільства та забезпечення безпеки життя та праці.

Тема 8. Угоди та гарантії безпеки праці на робочому місці. Колективні договори.

Тема 9. Пільги та компенсації при роботі у несприятливих умовах. ЗІЗ.

Тема 10. Охорона праці пільгових категорій працівників. Граничні норми для жінок, неповнолітніх, інвалідів.

Змістовий модуль № 4. Теоретичні основи єдинної системи із безпеки у державі.

Тема 11. Виробниче середовище. Виробничі шкідливі та небезпечні чинники.

Тема 12. Основні поняття про виробничий травматизм та професійне захворювання. Травматизм невиробничого характеру.

Тема 13. Соціальний захист потерпілих на виробництві. Закон «Про обов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності». Фонд соціального страхування.

Змістовий модуль № 5. Система підготовки бакалаврів (інспекторів) та спеціалістів з охорони праці.

Тема 14. Навчання у університеті на рівні бакалавр (бакалаврат). Основні професійні дисципліни рівня бакалаврату.

Тема 15. Навчання у університеті на рівні спеціаліста та магістра. Основні професійні дисципліни рівня спеціаліста та магістра.

Тема 16. Виробничі спеціальності за напрямом «охорона праці».

Тема 17. Науковий розвиток фахівця після закінчення базового навчання в університеті. Аспірантура. Докторантура. Стажування за кордоном.

Теми практичних занять

Тема 1. Знайомство із роботою відділу охорони праці. (2 години)

Тема 2. Знайомство із історію НТУ «ХПІ» - відвідування музею НТУ «ХПІ». (2 години)

Тема 3. Знайомство із роботою у науковій бібліотеці НТУ «ХПІ» (6 годин)

Тема 4. Знайомство із роботою науково-дослідного виробництва НТУ «ХПІ» (4 години)

Тема 5. Практичне опанування роботи у системі Офіс365 та використання Інтернет ресурсу НТУ «ХПІ» на кафедрі БПтаНС. (2 години)

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Самостійна робота студентів виконується при підготовки до занять, виконанні ознайомчої практики (реферати).

Література та навчальні матеріали

Базова література

- 1 В.В. Березуцький. Вступ до фаху. Ознайомча практика. Текст лекцій. - Х.: НТУ «ХПІ» - 2023. - 223 с.
URL:<https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/63965>
- 2 Методичні вказівки до виконання практичних робіт з курсу «Вступ до фаху. Ознайомча практика» для студентів першого (бакалаврського) рівня навчання спеціальності 263 «Цивільна безпека», освітня програма 263-01 «Охорона праці» денної і заочної форми навчання / уклад. В. В. Березуцький, О. І. Ільїнська - Харків : НТУ «ХПІ», 2022. - 40 с. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/59767>
- 3 Основи професійної безпеки та здоров'я людини: підручник /В. В. Березуцький [та ін.] Під ред. проф. Березуцького В.В. – Харків: НТУ «ХПІ», 2018. - 553 с. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/37199>
- 4 В.В. Березуцький . Науково-практичний коментар до закону України «Про охорону праці» - Х.:Вид-во «Форт». - 2009. - 124 с.В.В. Березуцький. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/2481>

Допоміжна література

- 5 Закон України « Про охорону праці». Остання редакція 2023 рік. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>
- 6 Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності». Остання редакція 2023 рік. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>
- 7 Кодекс Законів про працю України (станом на 2023 р.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
- 8 Цивільний кодекс України (станом на 2023 р.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді заліку (40%), оцінювання практичних завдань та тестів (30%+30%).

Залік: тест (10 запитань з теорії) та оцінки з практичних завдань ознайомчої практики.

Поточне оцінювання: 2 онлайн тести та практичні завдання (по 20%).

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90-100	Відмінно	A
82-89	Добре	B
75-81	Добре	C
64-74	Задовільно	D
60-63	Задовільно	E
35-59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1-34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту.

Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті:

<http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження,
підпис

Завідувач кафедри
Вячеслав
БЕРЕЗУЦЬКИЙ

Дата погодження,
підпис

Гарант ОП
Людмила ВАСЬКОВЕЦЬ